

Streszczenie

Obraz rzeczywistości pozajęzykowej w leksyce – Analiza strukturalno-semantyczna neologizmów niemieckich

Niniejsza rozprawa doktorska przedstawia analizę słowotwórczą oraz semantyczną wybranych neologizmów pochodzących z czasopism niemieckojęzycznych w latach 2000-2019. Celem przeprowadzonej analizy było ukazanie najpopularniejszych typów słowotwórczych w tworzeniu nowych jednostek leksykalnych oraz określenia ich funkcji dla czytelników niemieckiej prasy.

W pierwszej części rozprawy wychodzę od teoretycznych rozważań na temat neologizmów w leksykografii niemieckojęzycznej. Część teoretyczna ma celu przedstawienie definicji neologizmu oraz innych kluczowych zagadnień związanych z tym pojęciem. Istotnym elementem tej części dysertacji jest ukazanie różnic między neologizmem a analogicznym do niego terminem- okazjonalizmem. Odróżnienie tych dwóch pojęć stanowi wprowadzenie do krótkiego opisu procesu leksykalnego, przez który przechodzi wybrane słowo by zostać zakwalifikowane, jako neologizm. Następny podrozdział traktuje o funkcjach neologizmów w tekście użytkowym, które zostaną szerzej opisane na przykładzie analizowanych fragmentów z niemieckich czasopism w dalszej części rozprawy.

Krótkie wprowadzenie czytelnika w zakres analizowanych obszarów tematycznych poprzedza część empiryczną dysertacji. W każdym podrozdziale poświęconym wybranym zagadnieniom z życia społecznego, politycznego czy naukowego, przedstawione zostały wydarzenia bądź zjawiska, które miały bezpośredni wpływ na pojawianie się związanych z nimi nowych słów w języku niemieckim.

Kolejny rozdział to analiza słowotwórcza 200 neologizmów, które zostały zebrane na podstawie artykułów w niemieckiej prasie zarówno w wersji On-line jak i tradycyjnej.

Wyselekcjonowane neologizmy zostały podzielone według 6 wzorów słowotwórczych jak: kompozycja, derywacja, skrótowce, zapożyczenia, wyrazy hybrydowe oraz syntagmy wraz ze stałymi związkami wyrazowymi. Każdy z zaprezentowanych typów słowotwórczych został zilustrowany przykładem neologizmu wraz z fragmentem tekstu prasowego, który odzwierciedla jego rolę w danym kontekście.

Następny rozdział stanowi podsumowanie analizy oraz przedstawienie jej wyników. Za pomocą wykresu kołowego zostały wyszczególnione najczęściej spotykane wzory

słowotwórcze wśród neologizmów oraz te, które są rzadziej używane w tworzeniu nowych słów.

Ukazane wzory słowotwórcze mają ścisły związek z funkcjami neologizmów, które mogą oddziaływać na odbiór danych treści przez czytelnika. Przeprowadzona analiza wybranych neologizmów potwierdza, że neologizmy spełniają głównie funkcję referencyjno-informatywną, stylistyczną oraz wypełniają luki w leksykonie słownictwa użytkowego, który podąża za zmianami w otaczającej nas rzeczywistości.

Słowa kluczowe: neologizm, okazjonalizm, leksykologia, leksykografia, słowotwórstwo